

« zurück blättern vor »

NITOWAĆ v. imp., ab 1547. 1) ‘mit Hilfe von Nieten etw. zusammenfügen, verbinden’ – ‘łączyć, spajać za pomocą nitów’: (1547) 1913 Wawel 382, SPXVI *In ferramenta [...] Ad portam castrensem pro 2 spagi et nitowanie nithnaglami*. o 1588 Calep 815a, SPXVI *Plumbo, Ferumino vel plumbo conglutino – ołowem nituię*. o 1670 Odym.Sw.2 Dd3, L *Stoi, odzienie maięc zeszecone, około szyi łańcuch nitowany*. o (1789) 1960 Inw. Lipowiec 216 *we drzwiach u góry kraty żelazne grube nitowane*. o 1947 Orman *Metale* 334, DOR *Lekkie stopy nituje się tylko na zimno, ponieważ przy nitowaniu na gorąco blacha ogrzewałaby się i mogłaby stracić swoją wytrzymałość*. – SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR. 2) ‘löten’ – ‘lutować’: [hapax] (1897) 1949 Gomul.Mieszczka 105, DOR *Nachmurzył się (...) bo mu pilnik szczerbę niepotrzebną w złocie zrobił. Dmuchawkę chwycił, przy lampce jął metal topić, nitować i złe, które się stało, naprawiać*. – SWIL, SW, DOR (daw.). o **Etym:** nhd. *nieten* v., ‘einen Nagel um- oder breitschlagen und damit etw. befestigen’, GRI, nur für Inh. 1. o **Konk:** †*lutować*. o **Der:** *zanitować* v. pf., ‘vernieten’, (1621) 1643 CN s.v. *nitować* o 1690 Solsk.Arch. 84, L, zuerst geb. L; *znitować (sie)* v. pf., (1621) 1643 CN o 1752 Družbacka I 204 *Coś znitowała mocnymi ogniwy [...] łańcuch*. Zuerst geb. CN; *przynitować* v. pf., 1636 Žebr.Ow. 108, L, zuerst geb. L; *odnitować* v. pf., ‘mit Nieten versehen’, 1638 KalCuda 169, SP17, zuerst geb. TR; *nitownik* subst. m., ‘Niethammer; Arbeiter, der etw. vernietet’, 1781–1783 Jak.Art.2 289, L, zuerst geb. TR; *wynitować* v. pf., zuerst geb. BAN; *ponitować* v. pf., zuerst geb. BAN; *donitować* v. pf., zuerst geb. BAN; *nanitować* v. pf., zuerst geb. BAN; *nadnitować* v. pf., zuerst geb. BAN; *przenitować* v. pf., zuerst geb. BAN; *roznitować* v. pf., zuerst geb. SW; *nitowacz* subst. m., ‘Arbeiter, der etw. vernietet’, zuerst geb. DOR. ♦ Wohl zusammen mit †*nit* und *nitnagel* (†*nitabla*) als Terminus technicus entlehnt. Da *nit* 1563 in der Bibelübersetzung und *nitować* 1588 im zehnsprachigen Wörterbuch von Calepinus erscheint, handelt es sich um bereits gut integrierte Wörter. Vgl. auch *nitamerek* (s.v. †*nithamer*) als Terminus des Goldschmiedegewerbes.

« zurück blättern vor »